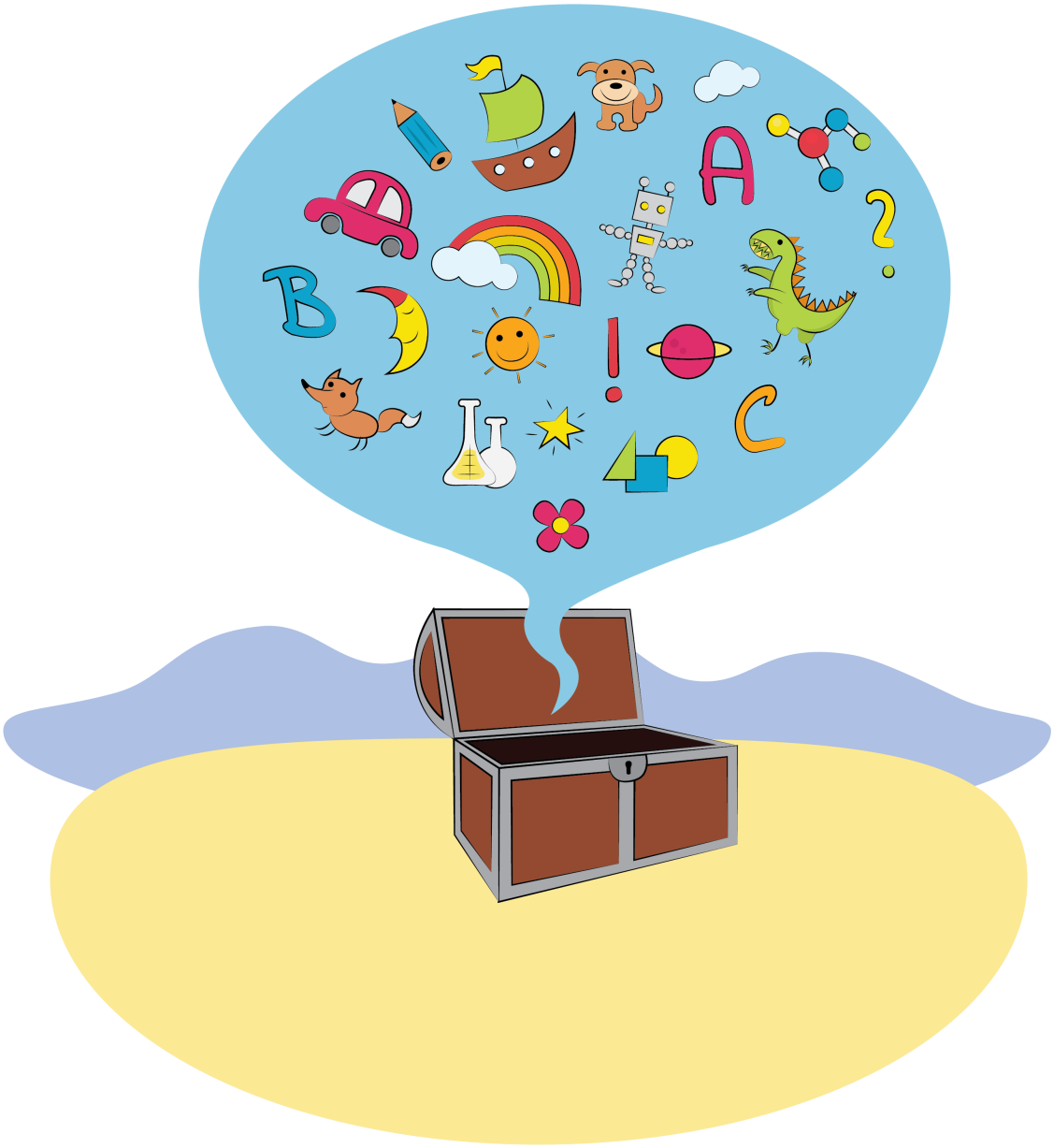

Odrasli imajo pomembno vlogo pri otrokovem učenju novih besed. Ko v vsakdanjem pogovoru in interakciji z otroki uporabljajo nepoznane besede ter jim nudijo razlago njihovega pomena, jim pomagajo pri širjenju besedišča. Količina

besed, ki jih uporabljajo starši, znatno spodbuja širjenje otrokovega besedišča. Na besedišče pa ne vpliva le količina besed, ki jih odrasli uporabljajo v interakciji z otrokom, temveč tudi to, katere besede uporabljajo in na kakšen način.

KAKO POTEKA ŠIRJENJE BESEDIŠČA V RAZLIČNIH STAROSTNIH OBDOBJIH OTROKOVEGA RAZVOJA?

Otroci morajo biti med prvim in drugim letom starosti izpostavljeni veliki **količini (številu) različnih besed**.

Otroci med drugim in tretjim letom starosti imajo v svojem besedišču različne osnovne besede in so že pripravljeni na **učenje zahtevnejših besed**.

Med tretjim in četrtim letom starosti se otroci nove besede najbolje učijo s pogovorom o **preteklih dogodkih** (na primer o izletu, na katerem so bili) in o **dogodkih, ki se bodo zgodili v bližnji prihodnosti** (na primer obisk babice). Prav tako se otroci v tem starostnem obdobju najbolje naučijo nove besede, če jim **pojasnite njihov pomen** (na primer odgovarjanje na otrokova vprašanja z vprašalnico *zakaj*).

KAKO OTROKU POMAGATI PRI UČENJU NOVIH BESED?

Sledite otrokovemu interesu. Kadar govorite o tem, kar otroka zanima, obstaja večja verjetnost, da bo otrok pozoren na vsebino vašega pripovedovanja in se naučil nove besede, ki jih uporabljate. Na primer, če se otrok rad igra z vozili, mu lahko nudite verbalni model besed, kot so *pelji, bi-bip, hitro, počasi*, oziroma *hitrost* in *promet* pri nekoliko večjem otroku. Pri igri z večjimi predšolskimi otroki lahko ponudite razlage, kot je na primer: »Avto potrebuje novo gumo, saj je ta počila!«, govorite o preteklih dogodkih iz otrokovega življenja: »Se spomniš, ko smo peljali naš avto k avtomehaniku?«, oziroma o prihodnjih dogodkih: »Naš avto je umazan. Morda bi ga peljali v avtopralnico.«

Otroci morajo pogosto slišati nove besede, preden jih pričnejo uporabljati v svojem govoru. Otrok najprej razume besede, šele nato jih prične samostojno uporabljati pri izražanju. Nepoznane besede otroku pogosto ponavljajte v različnih situacijah, s čimer mu nudite več priložnosti, da besede večkrat sliši in se jih nauči.

Ne pretiravajte z besedami. Kljub temu, da je na določeni stopnji otrokovega govorno-jezikovnega razvoja pomembno, da sliši veliko različnih besed, to še ne pomeni, da morate ves čas govoriti. V pogovoru z otrokom je pomembna izmenjava – naprej vi povejte nekaj, nato pa **počakajte**, da otrok nekaj naredi ali reče, in mu s tem nudite priložnost, da se izrazi na svoj način.

Otroku pomagajte pri razumevanju pomena nove besede. Kadar otroku pojasnite pomen nove besede oziroma o njej ponudite dodatne informacije, mu pomagate pri njenem razumevanju. Na primer v igri z avtomobili uporabite besedo *potnik* in ob tem otroku pojasnite pomen nove besede: »Potnik je nekdo, ki se pelje v avtu, vendar ga sam ne vozi.« Kadar povežete nove besede z otrokovimi izkušnjami iz njegovega življenja, mu prav tako

pomagate pri razumevanju nepoznanih besed. Na primer, če otroku predstavite besedo *trema*, mu lahko rečete: »Se spomniš, ko si nastopal v vrtcu in si rekel, da te je strah? Imel si tremo. Po nastopu te ni bilo več strah in želel si ponovno na oder. Takrat si premagal tremo.«

Nove besede podprite z nebesedno komunikacijo. Kadar nepoznane besede podprete z dejanji, gestami ali obraznimi izrazi, otroku pomagate pri razumevanju njihovega pomena. Na primer, če uporabite besedo *utrujen*, lahko ob tem uporabite gesto, ki predstavlja spanje (roki dajte na eno stran obraza in glavo nekoliko nagnite v tisto smer), oziroma zazehajte, tako da bo otrok lažje razumel pomen nove besede. Tudi spremembe v vašem glasu lahko otroku pomagajo pri razumevanju nove besede. Na primer, če uporabite besedo *prestrašen*, lahko to poveste z nekoliko tresočim glasom, s čimer nakažete, da vas je strah.

Vir: Lowry, L. (2013). *Build Your Child's Vocabulary.* Pridobljeno s: http://www.hanen.org/Helpful-Info/Articles/Build-your-childs-vocabulary.aspx